द्वयिः। न तु निःसन्दिग्धे व्येकराशात्मकेषु अश्विन्यादिषु।

धनर्क्षयोश्च फलम् "धनाधिकं गृहं दद्यात् निर्द्धनाय व्ययाधिकमिति"। नक्षत्रस्य फलम् "विपत्प्रदा विपत्तारा प्रत्यरिः प्रतिकूलदः। निधनाख्या तारका तु सर्वथा निधनप्रदा। विवर्ज्य तारकास्त्वेतन्निर्माणमशुभप्रदम्। कुर्वन्नज्ञानतो मोहाद्दुःखभाग्व्याधिभाग्भवेत्। अत्र गृहनक्षत्राद्दिनभं यत्संख्यं तन्नवभक्तमवशिष्टतारका विपत्ताराद्दिकाः स्युस्तेन्दानिष्टास्तद्दिने गृहारम्भं न कुर्यादन्यस्मिन् दिने शुभतारासु गृहारम्भं कुर्यादित्यर्थः इति केचित्। अपरे तु गृहकर्तुर्नामनक्षत्राद्गृहभं मंगणयं नवभक्तमवशिष्टं विपत्तारादिकं स्यात्तद्गृहमनिष्टमन्यथा शुभमिति यदाह कश्यपः "दत्ते दुःखं तृतीयर्क्षं पञ्चमर्क्षं यशःक्षयम्। आयुःक्षयं सप्तमर्क्षं कर्तुर्भाद्यदि सप्तममिति" वास्तुशास्त्रेऽपि "गृहभात् स्वामिभं गण्य भक्तं च नवभिः पुनः। यच्छेषं सा भवेत्तारा सप्तपञ्चत्रिकाऽधमेति" प्राहुः। यदा तु गृहकर्तुर्गृहस्य चैकं नक्षत्रं स्यात्तदा तच्छुभमशुभं वेति निर्णयमाह। वशिष्ठः "गृहस्य तत्पतेस्त्वेकं धिष्ण्यं चेन्निधनप्रदमिति" निधनं मरणम्। राशैक्येऽयं दोषः न तु भिन्नराशित्वे तद्वाक्यस्य विवाहप्रकरणोक्तत्वात्। केचिदन्यदपि प्रयोजनमुक्तं तदुक्तं व्यवहारसमुच्चये "त्रिभिस्त्रिभिर्वेश्मनि कृत्तिकाद्यैरुक्तेदपुत्राग्निधनानि शोकम्। शस्त्रोभयं राजभयं च मृत्युः सुखं प्रवासश्च नव प्रभेदाः" इति। गृहभवशाद्राशिज्ञानेऽपि प्रयोजनमाह स एव। (विश्वकर्मा) राशिकूटादिकमित्यादि (तद्वाक्यमनुपदं दर्शितम्) वास्तुशास्त्रे कृत्तिकादिषु द्विराशिषु मेषु राशिनिर्णयो यथा "अश्विन्यादित्रयं मेषे सिंहे प्रोक्तं मघात्रयम्। मूलादित्रितयं चापे शेषेषु नव राशयः" इति। शेषेषु मेषु रोहिण्यादिषु नव राशयो ज्ञेयाः। यथा रोहिणीमृगयोर्वृषः। आर्द्रापुनर्वसोर्मिथुनम्। पुष्यास्लेषयोः कर्कः। एवं हस्तादिके श्रवणादिद्विके च कन्यामकरादाराशयः स्युरित्यर्थः अयं च पक्षो वास्तुशास्त्रे नवांशानुक्तेरुक्तः। अत्र राशिकूटे नाडीवेधो न दोषाय। उक्तं च ज्योतिश्चिन्तामणौ "सेव्यसेवकयोश्चैव गृहतत्स्वामिनोरपि। परस्परं भिन्नयोश्चेदेकनाडी प्रशस्यते" इति। तिथिप्रयोजनं तिथ्यानयनप्रकारान्तरं च वास्तुशास्त्रे "शक्राहतं शेषफलं त्रिभद्रक्लावशेषकम्। तिथ्यः प्रतिपदाद्याः स्युर्दर्शं रिक्तां च वर्जयेदिति"। तुल्यन्यायत्वाच्छुभाशुभप्रकरणोक्तं नेष्टयोगवर्जनं च योगानां, प्रयोजनं स्वष्टमेव आयुषः प्रयोजनं तावत्कालं गृहस्थितिरिति" पी०धा० आयादिफलं विश्व०वास्तुशास्त्रे "धिष्ण्यं च वसुभिर्भक्तं व्ययः स्याच्छेषकाङ्कके। धनाधिकं गृहं दद्यात् निर्द्धनाय व्ययाधिकम्। व्ययान्विते चेत्फले ध्रुवाद्यक्षरसंयुते। त्रिभिः शेषे क्रमादिन्द्रयमभूभूमिपाश्रयाः। इन्द्रांशे पदवीवृद्धिर्महत्सौख्यं प्रजायते। यमांशे मरणं नूनं रोगशोकमनेकधा। राजांशे धनधान्यानि पुत्रवृद्धिश्च जायते। राशिकूटादिकं सर्वं दम्पत्योरिव चिन्तयेत्। नैःस्वं द्विद्वादशे नूनं त्रिकोणे त्वनपत्यता। षट्काष्टके नैधनं स्याद्व्यत्यये मध्यमं स्मृतम्। (व्यत्यये द्वादशद्वितीयादौ) दूनस्थिते पुत्रलाभः स्त्रीलाभश्च तथैव च। जन्मतृतीये च तथा धनधान्यागमो भवेत्। दशमैकादशे चन्द्रे धनायुर्भद्रपुत्रदः। चतुर्थाष्टमरिपुफस्थो मृत्युपुत्रविनाशदः। त्रिकोणेऽत्वनपत्यं स्यात् केचिद् बन्धुगृहे शुभम्। वदन्ति चन्द्रेऽनयोर्नैतन्मम मतं स्मृतम्। अश्विन्यादित्रयम् इत्यादिकम् (अनुपदमुक्तम्)। सूर्यारवाररार्यंशाः सदा वह्निभयप्रदा। शशिग्रहाणां वारांशाः कर्तुरिष्टार्थसिद्धिदाः। गृहस्यागतभं यत्तु तद्धि राशात्मकं यदि। तन्नवांशवशात्तत्र ज्ञातव्यं सर्वदा गृहम्। विपत्प्रदा विपत्तारा प्रत्यरिः प्रतिकूलदः। निधनाख्या तु या तारा सर्वथा निधनप्रदा। विवर्ज्य तारकास्त्वेतन्निर्माणमशुभप्रदम्। प्रत्यरितारा भयदा निरंशर्क्षे तु मृत्युभीः। निधनाख्या तु या तारा स्त्रीसुतार्त्तिप्रदायिनी। कुर्वन्नज्ञानतो मोहाद्दुःखभाग्व्याधिभाग्भवेत्। तिथौ रिक्ते दरिद्रत्वं दर्शे गर्भनिपातनम्। कुयोगे धनधान्यादिनाशः पातश्च मृत्युदः। वैधृतौ सर्वनाशाय नक्षत्रैक्ये तथैव च। आयुर्विहीने गेहे तु दुर्भगत्वं प्रजायते। नाडीवेधो न शुभदस्तारा रोगभयप्रदा। गणवैरे पुत्रहानिर्द्धनहानिस्तथैव च। योनौ कलिर्महादुःखं यमांशे मरणं ध्रुवम्। नक्षत्रैक्ये स्वामिमृत्युर्वर्णे वंशविनाशनम्। पापवारे दरिद्रत्वं शिशूनां मरणं तथा। केचिच्छनिं प्रशंसन्ति चौरभीतिस्तु जायते"।

आयादिकचिन्तायां मयादिदिग्भेदेन गृहभेदनिर्माणमाह विश्वकर्मा "एकादशकराद्ऊर्द्ध्वं यावद्वाविंशहस्तकम्। तावदायादिकं चिन्त्यं तदूर्द्ध्वं नैव चिन्तयेत्। आय-